

НАУЧНО СТАНОВИЩЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ ОРГАН ЗА БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

БЕЗОПАСНОСТ И ЕФИКАСНОСТ НА APSA PHYTAFEED® (6-фитаза),
КАТО ФУРАЖНА ДОБАВКА
ЗА КОКОШКИ НОСАЧКИ И ДРУГИ ДОМАШНИ ПТИЦИ НОСАЧКИ

РЕЗЮМЕ

По искане от Европейската комисия, Панелът за добавки и продукти или вещества, употребявани във фуражи (FEEDAP) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ/EFSA) е изготвил научно становище за безопасност и ефикасност на APSA PHYTAFEED® 20,000 GR /L (6-phytase), за употребата като зоотехническа добавка за кокошки носачки и други домашни птици носачки.

Добавката е препарат от 6-фитаза, получен от **генетично модифициран щам** на *Komagataella phaffii* (дрожди), вече оценяван от Панела FEEDAP за употреба при три различни видове и категории животни, като заключението е, че продуцираният щам е безопасен и употребата на продукта като фуражна добавка не поражда опасения за безопасността на консуматори и за околната среда.

Приема се, че добавката:

- не дразни кожата или очите;
- не е дермален сенсibiliзатор;
- **е респираторен сенсibiliзатор.**

Счита се, че **новата употреба при кокошки носачки** (добавяне на видове или категории птици), не променя направените заключения по отношение на консуматори, потребители и околна среда.

Изпитванията за поносимост при кокошки носачки и изследванията за субхронична орална токсичност според Панела доказват, че добавката е безопасна за кокошки носачки при препоръчаното ниво на употреба от 300 U / kg пълноценен фураж и че има **широк диапазон на безопасност**. Постигнатото заключение е екстраполирано при други домашни птици носачки.

Панелът FEEDAP заключава, че добавката има потенциал да бъде **ефикасна** при кокошки носачки при ниво на влагане от 300 U / kg пълноценен фураж; същата стойност е екстраполирана при други домашни птици носачки.

ВЪВЕДЕНИЕ

Обща информация и техническо задание

Регламент (ЕО) № 1831/2003¹ установява правила за разрешаване за употреба на фуражни добавки в Общността: чл. 4, пар. 1 от регламента предвижда подаване на заявление в съответствие с член 7, когато заявител кандидатства за първоначално разрешаване или нова употреба на фуражна добавка.

¹ Регламент (ЕО) № 1831/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно добавки за използване при храненето на животните *OJ L 268, 18.10.2003, p. 29–43*

В Европейската комисия е постъпило заявление от Andrés Pinaluba SA² за разрешаване на продукта APSA PHYTAFEED® (6-фитаза), за употреба като фуражна добавка за кокошки носачки и други домашни птици носачки:

- **категория:** зоотехническа добавка;
- **функционална група:** подобрител на усвояването на фуражи.

Съгласно член 8 от Регламент (ЕО) № 1831/2003, EFSA, след верифициране на документацията и проверка на представените от заявителя данни в техническото досие, извършва оценка и определя дали и доколко фуражната добавка APSA PHYTAFEED® (6-фитаза) отговаря на условията, определени в член 5. На база на оценката, EFSA предоставя становище за безопасност за целеви животни, консуматори, потребители и за околната среда, както и за ефикасност при предложените от заявителя условия за употреба.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

До момента Панелът FEEDAP е приел **четири становища** за безопасността и ефикасността на APSA PHYTAFEED® 20 000 GR / L (6-фитаза):

- като хранителна добавка за пилета за угодяване или отглеждане за носачки на видове домашни птици с ограничено стопанско значение, за угодяване или като носачки (панел на EFSA FEEDAP, [2019a](#));
- за употреба при пуйки за угодяване или за разплод (Панел на EFSA FEEDAP, [2019b](#));
- за употребата на продукта при отбити прасенца и видове свине с ограничено стопанско значение (Панел на EFSA FEEDAP, [2019c](#));
- за употреба при свине за угодяване (EFSA FEEDAP Panel, [2019a](#)).

Добавката е разрешена за употреба при пилета за угодяване, пилета отглеждани за носачки / разплод и домашни птици с ограничено стопанско значение за угодяване или отглеждани като носачки или за разплод.

ДАНИ И МЕТОДОЛОГИЯ

Данни: настоящата оценка се основава на данни, предоставени от заявителя (техническо досие) в подкрепа на искането за разрешаване на употребата на APSA PHYTAFEED® 20 000 GR / L (6-фитаза) като фуражна добавка за кокошки носачки и птици носачки.

Панелът FEEDAP използва данни, предоставени от заявителя и данни от други източници, като например оценки на EFSA.

Референтната лаборатория на Европейския съюз (EURL) за фуражни добавки счита, че заключенията и препоръките от предходни оценки по отношение на методите за контрол на APSA PHYTAFEED® 20 000 GR / L (6-фитаза) във фуражи, са валидни и приложими за текущото заявление.

Методология: подходът, следван от Панела FEEDAP за оценка на безопасността и ефикасността на APSA PHYTAFEED® 20,000 GR/L (6-phytase), е в

² Andrés Pinaluba S.A. Polígono Industrial Agro-Reus, Prudenci Bertrana, 5, Reus, Spain.

съответствие с Регламент (ЕО) № 429/2008³ и приложимите към оценката ръководни документи:

- Ръководство за оценка на безопасността на фуражните добавки за целевите видове (панел на EFSA FEEDAP, [2017](#));

- Ръководство за оценка на ефикасността на фуражни добавки (EFSA FEEDAP Panel, [2018](#)).

ОЦЕНКА

Добавката APSA PHYTAFEED® 20 000 GR/L показва б-фитазна активност и е предназначена за хранене за кокошки носачки и други домашни птици носачки, като зоотехническа добавка (функционална група: подобрители на смилането на фуража).

Характеризиране

Фитазата в състава на добавката, се произвежда от генетично модифициран щам на дрождите *Komagataella phaffii*. Щамът е депозиран в Център за събиране на микробиологични култури (CGMCC) в Китай, с депозитен номер 12056. Добавката се предлага в две форми: **твърда** APSA PHYTAFEED® 20 000 GR и **течена** APSA PHYTAFEED® 20 000 L. В двете форми е гарантирана минимална фитазна активност от 20 000 U/g или mL от продукта. В предишни свои становища, Панелът FEEDAP е характеризирал добавката и производствения процес, както и продуциращия щам (EFSA FEEDAP Panel, [2019b,b](#)).

Добавката следва да се влага във фураж при кокошки носачки и домашни птици носачки при минимално препоръчително ниво от 300 U/kg пълноценен фураж.

Безопасност

Всички аспекти на безопасността, които касаят употребата на добавката, включително безопасност на генетичната модификация на продуциращия щам, безопасност за консуматори, за потребители за околната среда, са били оценени в предходно становище (Панел на EFSA FEEDAP, [2019a](#)). Групата заключава, че продуктът не поражда опасения за безопасността на консуматорите и за околната среда. Добавката не дразни кожата или очите и не е дермален сенсibiliзатор, но се приема за респираторен сенсibiliзатор.

Панелът FEEDAP не е запознат с нова информация, която да налага преразглеждане на посочените заключения и счита, че **разширяването на употребата** на добавката с нови видове и категории животни, не изисква промяна в оценката на изброените аспекти на безопасност, при което обаче не отпада необходимостта от преразглеждане на безопасността при новите целеви видове и категории животни.

Безопасност за целеви видове

Продуциращият щам принадлежи към вид, към който се прилага квалифицирана презумпция за безопасност (QPS), в случай че са спазени условията за квалифициране (EFSA, [2007](#); EFSA BIOHAZ Panel, [2020](#)). При тези условия,

³ Регламент (ЕО) № 429/2008 на Комисията от 25 април 2008 година относно подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1831/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на подготовката и представянето на заявления и оценката и разрешаването на фуражни добавки (Текст от значение за ЕИП) *OB L 133, 22.5.2008г., стр. 1—65*

безопасността на целевите видове и категории животни не е под въпрос що се отнася до ферментационния продукт, **но фитазата подлежи на оценяване.**

Заявителят е предоставил данни от изпитване за поносимост/ ефикасност при кокошки носачки върху общо 144 бр. 21-седмични кокошки (Hy-Line Brown), разпределени в 72 клетки в шест групи с различен състав на фуража. Основна диета: царевица и соево брашно, контролни групи (положителна и отрицателна контрола - наличие и отсъствие на фосфор и калций и тестови групи. Опитът е повторен 12 пъти с оглед намаляване на неопределеността, продължителност – **56 дни.**

Наблюдавани параметри: смъртност; общо здравословно състояние; телесна маса – отчетена в началото, на 28-я ден и в края на изпитването; консумация на фураж – наблюдавана по време на цялото проучване; производство на яйца - следено ежедневно за всяка клетка, като са отбелязвани случаите на омекване и замърсяване или счупване на черупките; изчисляване на съотношението маса на фуража / маса на яйцата. На първия ден от изследването, на случаен принцип, са били взети кръвни проби от осем кокошки. На 56-ия ден са взети проби от други осем кокошки от тестовите групи. Кръвта е анализирана по хематологични и биохимични параметри. Проучването включва изследвания за усвояване на фосфор и за минерализация на костите. Анализ на дисперсията (ANOVA) е направен с данните за ефективност и третирането с добавката се разглежда като ефект. Груповите средни стойности са били сравнени с **Туки теста:** определено е **ниво на статистическа значимост: $p < 0,05$.**

Поради нарушение във водоснабдяването са умрели 16 бр. кокошки, без разлика от групата. Средната стойност на снасяне на кокошките е 89%, средно дневно производство на яйца – 48 g, а съотношението на масата на фураж към масата на яйца е 2.13. Не са регистрирани значителни разлики в никой от другите посочени като следени показатели при яйцата.

Не са установени значителни отклонения в **кръвните показатели**, в зависимост от нивото на влагане на добавката, но има **изключения** – хемоглобин, брой на хетерофилите и стойностите на алкална фосфатаза. Съдържанието на хемоглобин е по-ниско при 150-кратна доза в сравнение с 450 U / kg фураж (9,6 сравнено с 10,9 g / dL), но стойностите не се различават от контролната група; броят на хетерофилите е по-висок при 150-кратната доза в сравнение с контролната (2,0 сравнено с $0,9 \times 10^4$ / μ L), а алкалната фосфатаза е по-висока при 150-кратната доза в сравнение с 300 U / kg храна (1,7 сравнено с 0,4 U / L) без разлики спрямо контролната група.

Следователно, в това проучване не са установени неблагоприятни ефекти в резултат на добавяне в диетата на кокошки до 150 пъти по-голямо количество спрямо препоръчителното ниво на добавката (300 U / kg пълноценна храна).

Резултатите от изследване за субхронична орална токсичност при плъхове (EFSA FEEDAP Panel, [2019a](#)) са използвани в подкрепа на безопасността за целевите видове. На базата на установената стойност на най-ниско ниво при което се наблюдават нежелани ефекти (NOAEL) – **119,228 U / kg телесна маса за ден при плъхове**, чрез прилагане на процедурата, подробно описана в указанията за безопасност при целеви видове (Панел на EFSA FEEDAP, [2017](#)), е изчислено **максималното безопасно ниво за кокошки носачки – 19 796 U / kg фураж.** Тази стойност е приблизително 65 пъти

по-висока от предложеното ниво на употреба при кокошки носачки: добавката е безопасна за кокошки носачки при минимално препоръчително ниво от 300 U / kg.

Заклучения относно безопасността за целевите видове

Панелът FEEDAP заключава, че добавката е безопасна за кокошки носачки не само при препоръчаното ниво на влагане, но и при значително по-високи нива. **Извод:** данните за едни видове животни може да бъдат екстраполирани към други видове и категории животни, което се отнася и за носачки.

ЕФИКАСНОСТ

Заявителят е извършил четири експеримента за доказване на ефикасност: два с малка продължителност и два хронични, чийто дизайн позволява изводи за носливост при носачки, както и за усвояване на фосфор.

Краткосрочни изпитвания

Първото изпитване е за поносимост (описано по-горе), което включва балансов опит и определяне на костна минерализация (изследване на екскретие); като външен маркер е използван титаниев диоксид. В края на опита се определя костната минерализация (в тибия), но без да се събират данни за съдържание на фосфор в яйца. Установен е значителен положителен ефект върху оползотворяването на фосфор от 300 U / kg фураж, без значителен ефект върху съдържанието на костна пепел.

Във **второто** изпитване 150 бр. 20-седмични Lohmann LSL- Classic кокошки са били поставени в индивидуални клетки. Повторенията са имали друг дизайн: в клетка са били поставяни по три животни, различни нива на влагане на добавката и по десет повторения на „доза“. Базовата диета е съставена от царевично, пшенично и соево зърно при наличие и отсъствие на APSA RHYTAFEED® 20 000 GR за осигуряване във фуража на 150, 300 или 450 U / kg (потвърдено с анализи). Разгледана е и положителна контрола. Храната съдържа външен маркер (титаниев диоксид) и се предлага под формата на каша и ad libitum в продължение на **31 дни**. Отчетени са същите показатели, както при изпитваната за поносимост. От 25 до 28 ден са събирани екскрети, в които е определяно съдържанието (усвояването) на фосфор. На 31-я ден, с цел определяне на минерализацията на костите (тибия), са изследвани всички птици (данните за пепел и фосфор са представени в таблици). Ефективността е определена чрез разпределение според принципа на ANOVA. Средните групови стойности са сравнени спрямо контролата чрез теста Дънет, а минерализацията на костите чрез теста на Туки. **Нивото на статистическа значимост е $p < 0,05$.**

Панелът FEEDAP отбелязва, че ефективността на яйценосенето е ниска за изследваните кокошки (изразено в проценти (%)) в рамките на 41–62 и маса на яйцата (g / ден) на дневна база – в рамките на 20–30). Дневният прием на фураж е вариал от 75–84 g, оценен като нисък спрямо стандартите. Животните подбрани за опита са били много млади (на 20 седмици), имали са ниска телесна маса с висока вариабилност в началото на изследването (от 900 до 1500 g). Въпреки лимитиращите фактори, наблюдавани в процеса на опита, Панелът счита, че резултатите за определяне усвояването на фосфор може да послужат като доказателства за ефикасност.

Хронични изпитвания

В **първия хроничен опит** 360 бр. 27-седмични кокошки Ну-Line са били поставени в 60 клетки в групи от шест. При повторенията са приложени шест различни нива на третиране, по 10 на „доза“. Базовата диета е била съставена от царевица и соево зърно, допълнена или не с APSA PHYTAFEED® 20 000 GR, като са били използвани концентрации от 150, 300, 450 или 600 U / kg (потвърдена от анализ); също включена е положителна контрола. Фуражът е предлаган във вид на каша и ad libitum за **91 дни**. Смъртността и общото здравословно състояние са наблюдавани през цялото проучване. Телесната маса е отчетена в началото и в края на опита. Консумацията на фураж е наблюдавана през цялото проучване, отчита се на клетка. Производството на яйца на клетка се записва ежедневно, а масата на яйцата се записва три пъти седмично. Изчислено е съотношението на масата на фуража към масата на яйцата. От 89-я до 91-я ден екскретите се събират от всяка клетка и се анализират за усвояване на фосфор; като външен маркер е използван титаниев диоксид. На 91-я ден е взета тибия от една кокошка на клетка с цел определяне на костната минерализация. Яйцата, събрани на 91-я ден, са анализирани за съдържание на фосфор. За обработване на данните за ефективност е приложена ANOVA, където третирането с добавката се разглежда като ефект. Груповите средни стойности са били сравнени чрез теста Туки. **Нивото на статистическа значимост е била определена – $p < 0,05$.**

Резултатите са показали значително подобрене в групите, които са получили от 150 до 450 U / kg, сравнени с контролата. Ефект е липсвал при групи, получили 300 или 600 FTU / kg фураж. Данните за усвояване на фосфор и фосфор в яйца, не показват разлики между групите; установено е увеличаване на костната пепел и съдържанието на фосфор в костите, съответно при 300 и 150 U / kg.

При **втория хроничен опит** 120 бр. 22-седмични Ну-Line Pink Hens са били поставени по две в клетка и са приложени четири нива на влагане на добавката, направени са 15 повторения на всяко ниво на влагане. Основната диета се е състояла от царевица и соево брашно, допълнена или не с APSA PHYTAFEED® 20 000 GR, при което са осигурени 150 или 300 FTU / kg фураж (потвърдено от анализ). Разгледана е и положителната контрола. Фуражът е бил във вид на каша и ad libitum за **84 дни**. Смъртността и общото здравословно състояние са били наблюдавани през цялото проучване. Телесната маса е регистрирана в началото и в края на процеса, и по време на балансовите опити. Консумацията на фураж е наблюдавана през цялото проучване и е отчитана на клетка. Наблюдавани са показатели като яйценосене на дневна база - маса яйцата. Параметрите на качеството на яйцата са определени на 28-я и 84-я ден. Не са предоставени данни за съдържание на фосфор в яйцата. От 25 до 28 ден екскретите се събират и след това се анализират за използване на фосфор, диетата съдържа външен маркер (титаниев диоксид). На 84-я ден от шест кокошки от всяко ниво на влагане са взети тибиялни кости с цел изследване на минерализацията. Анализ на дисперсията (ANOVA) е направен с данни за ефективност (на клетка), при което се търси ефект от влагане на добавката. Груповите средни стойности са сравнени с теста на Туки. **Нивото на статистическа значимост е $p < 0,05$.**

По време на изследването не е наблюдавана смъртност; няма и разлики в другите следени показатели: по-добра здравина на черупката, увеличение на

дебелината ѝ при птиците, получили 300 U / kg фураж, в сравнение с контролната група при 150 U / kg фураж, като спрямо контролната група е подобро също и усвояването на фосфор и костната минерализация.

ИЗВОДИ

При две от проучванията: 150 U / kg фураж (втори хроничен опит) и 300 U kg фураж (първи краткосрочен опит), е наблюдавано подобрене в усвояването на фосфор. В първия хроничен опит, кокошките получили б-фитаза, показват повишаване на яйценосенето при 150 U/kg фураж и подобряване на минерализацията на костите, определено на база съдържание на пепел (при 300 U/kg), в сравнение с контролата и съдържание на фосфор 150 U/kg фураж. Имайки предвид всички налични данни, Панелът FEEDAP заключава, че **добавката има потенциал да бъде ефикасна при кокошки носачки при 300 U / kg фураж.**

Механизмът на действие на фитазите е добре известен и с основание може да се приеме, че не се различава при различни видове птици, което позволява изводите при кокошки носачки да бъдат екстраполирани към други видове птици носачки.

Мониторинг след пускане на пазара

Панелът FEEDAP счита, че не е необходимо планиране на специфични мерки при мониторинг на добавката след пускане на пазара, които да се различават от установените в Регламент за хигиена на фуражи⁴ и спазване на принципите на Добра производствена практика – GMP+.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

APSA PHYTAFEED® 20 000 GR / L е безопасен за кокошки носачки и други птици отглеждани като носачки, при **препоръчително ниво от 300 U / kg пълноценен фураж.**

Няма опасения за безопасността на консуматорите и не се очакват рискове за околната среда от използването на APSA PHYTAFEED® 20 000 GR / L при кокошки носачки или други птици отглеждани като носачки. Добавката не дразни кожата или очите и не е дермален сенсibiliзатор, но трябва да се счита за **респираторен сенсibiliзатор.**

Панелът FEEDAP заключава, че добавката има потенциал да бъде ефикасна като зоотехническа добавка при птици отглеждани като носачки, при ниво на влагане от 300 U / kg пълноценен фураж.

Източник:

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2020.6142>

<https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6142>

Изготвил:

Д-р Марина Загорова

Дирекция ОРХВ – Център за оценка на риска по хранителната верига

Други подобни материали може да бъдат намерени на електронния адрес на Центъра: <http://corhv.government.bg> или corhv@mzh.government.bg

⁴ Regulation (EC) No 183/2005 of the European Parliament and of the Council of 12 January 2005 laying down requirements for feed hygiene. OJ L 35, 8.2.2005, p. 1.